

ня: Розпорядження КМУ від 01.04.2004 р. №208-р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/208-2004-%D1%80>

3. Про затвердження Національної рейтингової шкали: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2007 р. №665 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/665-2007-%D0%BF>.

4. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30.10.1996 р. № 448/96-ВР [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80>.

5. Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку: Офіційний сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://nssmc.gov.ua/fund/rateagencies>

УДК. 336.717.8

О. М. Мякишевська,

старший викладач кафедри банківських інвестицій,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ФОРМУВАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ БАНКІВ ЗА РАХУНОК СЕК'ЮРИТИЗАЦІЇ ІПОТЕЧНИХ АКТИВІВ

Особливості формування ресурсного потенціалу на тривалий строк визначаються ресурсною політикою банку. У той же час, остання визначає банківську кредитну політику, в якій враховуються і особливості іпотечного кредитування. І та, й інша політики розробляються в тісному взаємозв'язку тому, з позиції іпотечного кредитування ресурсна політика банку повинна враховувати специфіку довгострокових кредитів. Цей зв'язок відображається у формуванні кредитного потенціалу банку та його ролі у механізмі сек'юритизації іпотечних активів. Механізм сек'юритизації створює імпульс для подальшого формування ресурсного потенціалу банків, і відповідно, розвитку банківського сектора.

Сек'юритизація вперше з'явилась більше 30 років тому в США і буквально таке явище зробило революцію в банківському та фінансовому секторах. Основоположником визначення сек'юритизації є швейцарський економіст Х. П. Бер, який визначив сек'юритизацію в широкому сенсі як «переміщення міжнародного фінан-

сування з ринку кредитів на грошовий ринок і ринки капіталу; заміна кредитного фінансування схемами, заснованими на випуску цінних паперів; виняток банків зі схем фінансування». Саме поняття запозичене з англійської мови і походить від найменування цінних паперів «Securities». У вузькому сенсі це поняття визначається Х. П. Бером як сек'юритизація активів — «інноваційна техніка фінансування; специфічна форма в рамках загальної тенденції до сек'юритизації; основна ідея: списання фінансових активів з балансу підприємства та їх рефінансування за допомогою випуску цінних паперів на міжнародному ринку і ринку капіталів» [1].

Першою умовою сек'юритизації є наявність структурованих цінних паперів, а в контексті сек'юритизації іпотечних активів — структурованих іпотечних цінних паперів: MBS (mortgage-backed securities) — це цінні папери, виплати, за якими забезпечені пулом іпотечних кредитів, і відсоткові платежі за облігаціями здійснюються за рахунок отриманих доходів за іпотечними активами [2]. Вони бувають двох видів:

- ❖ RMBS (residential mortgage-backed securities) — цінні папери, що забезпечені житловою іпотекою;

- ❖ CMBS (commercial mortgage-backed securities) — цінні папери, що забезпечені комерційною іпотекою [3].

Класифікації сек'юритизації банківських активів досі не створено, але більшість авторів виділяють: традиційну (класичну), синтетичну і сек'юритизацію бізнесу.

Концепція класичної сек'юритизації на основі «дійсного продажу» полягає у тому, що фінансова компанія, яка є оригіном (originator), продає активи (Assets) спеціальній юридичній особі (Special purpose vehicle — SPV), яка забезпечує фінансування придбання активів шляхом емісії цінних паперів та їх розміщення на ринку капіталів. При синтетичній сек'юритизації компанія-оригіном не продає активи, але передає ризики втрат, пов'язані з певними активами, цільовій компанії, чи банку за відповідну премію, або плату [4]. Сек'юритизація бізнесу — це фактично кредит, який забезпечується всіма активами, що генеруються певною компанією (підприємством) [5].

У країнах ЄС спостерігається позитивна тенденція використання механізму сек'юритизації. Найбільшим ринком облігацій, що засновані на іпотеці, у Європі є ринок Німеччини. Обсяги подібних операцій зростають з кожним роком у Великобританії, Франції, Австрії, Нідерландах, Швеції. У Данії іпотечні банки віддають перевагу схемі синтетичної сек'юритизації, при цьому за всі роки жодного разу не спостерігалось випадків невиконання датськими

банками своїх зобов'язань. В Україні на цей час широке поширення одержала, так звана, квазісек'юритизація, тобто перепродаж активів іншим банкам, і трансгранична сек'юритизація, коли спеціальна юридична установа реєструється в іншій країні.

Процес сек'юритизації вітчизняними банками здійснюється на основі закону України «Про іпотечні облигації» [6]. За останній період сек'юритизовано іпотечних активів банками: «Укргазбанк», «Ощадбанк» і Державною іпотечною установою. Комерційним банком «Приватбанк» було проведено трансграничну сек'юритизацію по законодавству Великобританії і випущені іпотечні облигації. Розглядається проведення подібних операцій такими банками, як «Укрсоцбанк», «Укрсиббанк», «Альфа-банк», «Райффайзен Банк Аваль».

Серед основних переваг, які одержують банки від сек'юритизації іпотечних активів, можна виділити такі: покращення показників ліквідності банку і структури капіталу; поліпшення управління активами й пасивами банку шляхом зниження залежності від розбіжності строків погашення за активними і пасивними операціями; збільшення пасивів і зниження ризику кредитних операцій шляхом «перекладання» його на інвестора; одержання додаткового прибутку; зниження вартості запозичень внаслідок одержання доступу до більш дешевих довгострокових ресурсів (іпотечні цінні папери відносяться до категорії низько ризикових, отже, їхня ставка купона є нижчою від ставки відсотку за міжбанківськими кредитами); зниження залежності чистих активів від коливань процентних ставок по кредитах.

Переваги для інвесторів від вкладення коштів у іпотечні активи, що були сек'юритизовані, також є менш ризикованими операціями порівняно з вкладенням у традиційні цінні папери, оскільки іпотечні активи є забезпеченими й диверсифікованими.

Список літератури

1. Бэр Х. П. Секьюритизация активов / Х. П. Бэр. — М. : Волтерс Клувер, 2006. — 624 с.
2. Кравчук І. С., Юхимчик В. Д. Сек'юритизація банківських активів / І. С. Кравчук, В. Д. Юхимчик // Інвестиції: практика та досвід. — 2008. — № 1. — С. 27—31.
3. Alles L. Asset Securitization and Structured Financing: Future Propects and Challenges for Emerging Market Countries / L. Alles // International Monetary Fund Working Paper. — 2001. — P.2.
4. Наумов Д. Сек'юритизація — інноваційний фінансовий механізм / Д. Наумов // Банківська справа. — 2009. — № 1. — С. 65—83.

5. Версаль Н. Сек'юритизація та її роль у відновленні фінансової стабільності / Н. Версаль // Вісник НБУ. — 2010. — № 4. — С. 28—35.

6. Про іпотечні облігації: Закон України від 22.12.2005 № 3273-IV // Офіційний вісник України від 01.02.2006 р. — № 3. — С. 14.

УДК 338.242

О. В. Нагорна,

к.е.н., доцент кафедри банківських інвестицій,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

АУТСОРСИНГ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЕКТІВ

Аутсорсинг виник у відповідь на вимоги глобального ринку, в основу якого покладений важливий принцип ефективно організованої економічної системи — принцип поділу праці. Саме завдяки розвитку ринку стало можливим зосередити всі ресурси на тому виді діяльності, який є основним для будь-якого суб'єкта господарювання, і передати інші (допоміжні, супутні) функції надійному і професійному партнеру, який виконає їх краще.

У Швеції, Німеччині, Франції досить поширеною формою є контракт на управління, або аутсорсинг. Термін «аутсорсинг» запозичений з англійської мови (від англ. «outsourcing» — пошук ресурсів у зовнішньому середовищі організації).

Зокрема, аутсорсинг — це цілеспрямоване виділення окремих бізнес процесів і передача їх реалізації на договірних засадах іншим установам, організаціям, що спеціалізуються у конкретній області й мають великий досвід, знання, технічні та організаційні засоби. Контракт на управління є найпростішою та найзручнішою формою державно-приватного партнерства, який сприяє зростанню продуктивності праці, поліпшенню управління та якості наданих послуг у будь-яких бізнес-проектах.

Ефективність від реалізації аутсорсингу, за оцінками експертів, дозволяє підприємству зменшити операційні витрати майже на 35 % і підвищити дохідність капіталу в середньому на 6 % [1].

На думку фахівців Інституту аутсорсингу (Outsourcing Institute, США), аутсорсинг є видом оптимізації діяльності підприємств, що динамічно розвиваються. Як показує світовий досвід, найпоширенішими його формами є: аутсорсинг у сфері інформаційного за-